

ICANN คืออะไร?

ดร.พิรุมา พันธุ์ทวี

มีนาคม 2543

ชื่อ ICANN อาจไม่เป็นที่คุ้นหูกันมากนัก เพราะเป็นชื่อที่เกิดขึ้นมาเพียงปีกว่า ๆ จึงนับว่าเป็นศัพท์ใหม่อยู่มาก คอลัมน์วันนี้จะเป็นการแนะนำ ICANN ให้ท่านได้รู้จัก เมื่อพูดถึง ICANN ก็ต้องพูดถึงอินเทอร์เน็ตควบคู่กันไป อินเทอร์เน็ตในปัจจุบันนั้นเป็นเครือข่ายสื่อสารที่ครอบคลุมถึงกว่า 200 ประเทศทั่วโลก และคาดว่าจะมีผู้ใช้เกือบ 300 ล้านคน อย่างไรก็ตามแต่เดิมทีนั้นอินเทอร์เน็ตเริ่มขึ้นในสหรัฐอเมริกา และเพราะมีจุดกำเนิดในสหรัฐการดูแลและบริหารเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในระยะต้นจึงดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณของรัฐบาลสหรัฐ แต่จากการขยายตัวของอินเทอร์เน็ตจนกลายเป็นเครือข่ายสาธารณะของคนทั่วโลกอย่างที่เห็น รัฐบาลสหรัฐจึงต้องการที่จะเปลี่ยนถ่ายภาระการดูแลและบริหารอินเทอร์เน็ต จากหน่วยงานที่ต้องใช้งบประมาณ สูงอัตรการอิสระซึ่งอยู่ได้ด้วยตนเอง

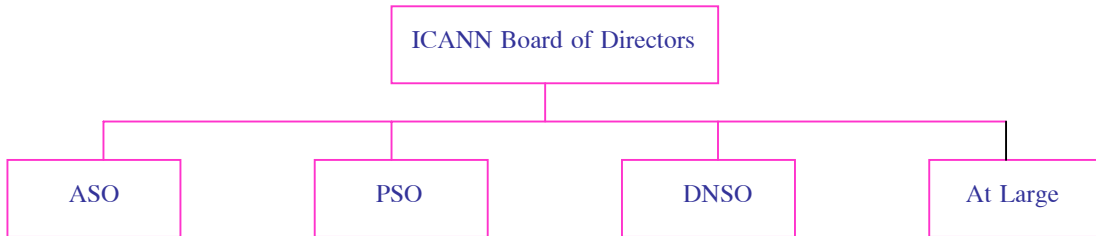
ดังนั้นเมื่อประมาณเดือนตุลาคม 2541 Internet Corporation for Assigned Names and Numbers หรือที่มักเรียกกันในนามย่อว่า ICANN ก็ได้ถูกจัดตั้งขึ้น โดยการเชิญนักวิชาการ ผู้ชำนาญทางเทคโนโลยี ตลอดจนนักธุรกิจผู้มีชื่อเสียง มาร่วมหารือเพื่อกำหนดโครงสร้างและกลไกการทำงานของหน่วยงานนี้ขึ้น โดยรวมแล้ว ICANN มีลักษณะเป็นหน่วยงานระดับสากลที่ไม่มุ่งผลกำไร ซึ่งจะรับภาระหน้าที่หลักในการบริหารดูแลอินเทอร์เน็ตซึ่งสามารถแยกได้เป็น 4 ประการ ดังต่อไปนี้คือ

- การบริหารระบบชื่อโดเมน (Management of the Domain Name System)
- การบริหารระบบอุปกรณ์แม่บทเพื่อบริการด้านทะเบียนและสืบค้นโดเมน (Management of the Root Server System)
- การจัดสรรเลขหมายไอพี (Allocation of IP Address Space)
- การกำหนดมาตรฐานทางเทคนิค (Assignment of Protocol Parameters)

จึงนับได้ว่าในโลกของอินเทอร์เน็ตนั้น ICANN มีอำนาจมากมายมหาศาล ยกตัวอย่างเช่น การกำหนดประเภทของชื่อโดเมน ซึ่งในปัจจุบันมีอยู่ 6 ประเภทสำหรับโดเมนในระดับสากลคือ .com, .org, .net, .gov, .edu และ .mil ก็อยู่ในอำนาจของ ICANN ซึ่งขณะนี้ได้มีการพิจารณาที่จะเพิ่มประเภทของชื่อโดเมนขึ้นจาก 6 ประเภทที่มีอยู่แล้ว หรือการจัดสรร IP Address ให้แก่ภูมิภาคต่างๆ ของโลก รวมทั้งเอเชีย-แปซิฟิก ก็อยู่ในการพิจารณาของ ICANN ทั้งสิ้น การส่งถ่ายภาระหน้าที่ทั้ง 4 ประการจากหน่วยงานเดิมสู่ ICANN จะเกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยภาระหน้าที่ทั้งหมดจะต้องถูกถ่ายโอนอย่างสมบูรณ์ก่อนสิ้นเดือนกันยายน 2543

นับแต่การจัดตั้งเมื่อปีกว่า ๆ มาแล้ว ลักษณะโครงสร้างของ ICANN ได้มีการปรับเปลี่ยนพัฒนามาโดยตลอด หากพูดโดยคร่าว ๆ แล้ว การบริหารของ ICANN นั้นประกอบด้วยคณะผู้บริหารสูงสุดซึ่งเรียกว่า Board of Directors โดยในช่วงปีแรกของการจัดตั้ง สมาชิกใน Board of Directors นี้มาจากการแต่งตั้งทั้งสิ้น จากนั้นจึงเพิ่มสมาชิกใน board ซึ่งเป็นผู้แทนจาก 3 องค์กรที่ประกอบขึ้นเป็น ICANN คือ Domain Name Supporting Organization (DNSO), Address Supporting Organization (ASO), และ Protocol

Supporting Organization (PSO) ซึ่งองค์กรทั้งสามก็จะมีหน้าที่เฉพาะในด้านต่าง ๆ ของการบริหารดูแลอินเทอร์เน็ต และต่างก็มีสมาชิกในกลุ่มของตนเอง นอกจากองค์กรหลักทั้ง 3 องค์กรนี้แล้ว ICANN ยังประกอบด้วยกลุ่มสมาชิกประเภทบุคคลหรือที่เรียกว่า At Large Members ซึ่งเพิ่งเริ่มมีการเปิดรับสมัครเมื่อไม่นานมานี้ อีกด้วย

อีกไม่นานจากนี้ไปสมาชิกประเภทบุคคลก็จะใช้สิทธิใช้เสียงเป็นครั้งแรกในการเลือกตั้งผู้แทน (ลงคะแนนเสียงทางอินเทอร์เน็ต) เข้าร่วมใน Board of Directors เพื่อแทนที่สมาชิกใน board 9 คน ที่มาจากการแต่งตั้งแต่เริ่มแรก แต่การแทนที่นี้จะกระทำในสองวาระ โดยในครั้งแรก สมาชิกใน At Large จะเลือกผู้แทนเข้าแทนสมาชิกใน board ที่มาจากการแต่งตั้ง 5 คนก่อน ซึ่งการเลือกตั้งครั้งแรกนี้จะต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอน ก่อนเดือนพฤศจิกายน 2543 ส่วนสมาชิกแต่งตั้งอีก 4 คนจะถูกแทนที่ด้วยผู้แทนจาก At Large Members ในราวปลายปี 2545

การเข้ามีส่วนร่วมใน ICANN ของหน่วยงานไทย, คนไทย หรือแม้แต่จากภาคพื้นเอเชีย-แปซิฟิกทั้งหมดยังนับว่าน้อยกว่าที่ควรจะเป็น ในปัจจุบัน จากสมาชิกใน Board of Directors ทั้ง 19 คน ซึ่งยังมีสมาชิกที่มาจาก การแต่งตั้งปอนอยู่ นั้น มีบุคคลที่มาจากเอเชีย-แปซิฟิกเพียง 3 คนคือจาก ฮองกง, ญี่ปุ่น, และออสเตรเลีย โดยสมาชิกจากประเทศสหรัฐเพียงประเทศเดียวมีอยู่ถึง 6 คน ICANN จะมีการประชุมปีละประมาณ 3-4 ครั้ง โดยจะเปลี่ยนที่ประชุมไปตามทวีปต่างๆ อย่างในปีนี้ ก็ได้มีการประชุมครั้งแรกเมื่อต้นเดือนมีนาคมที่ผ่านมาที่ประเทศอียิปต์ และในราวเดือนกรกฎาคมก็จะเป็นที่ประเทศญี่ปุ่น และครั้งสุดท้ายของปี ในเดือนพฤศจิกายนก็จะเป็นที่รัฐแคลิฟอร์เนีย, สหรัฐอเมริกา สำหรับผู้ที่ไม่สามารถจะเดินทางไปประชุมได้ก็สามารถที่จะติดตามการประชุมได้จากเว็บไซต์ของ ICANN คือ www.icann.org

ในปัจจุบันเห็นได้โดยชัดเจนว่า ICANN ยังมีอิทธิพลของอเมริกันอยู่อย่างมาก ในหลาย ๆ ครั้ง ประเด็นต่างๆ ที่ ICANN สนใจ ก็จะเป็นประเด็นที่มีผลกระทบต่อสหรัฐ ซึ่งก็ไม่แปลกใจอะไรนัก เมื่อเราพิจารณาสัดส่วนการมีส่วนร่วมของหน่วยงานอเมริกันและคนอเมริกัน ทั้งจากการเป็น Board of Directors และการเข้าเป็นสมาชิกในองค์กรประกอบอื่น ๆ ทำให้หลายประเด็นที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ต ยังมีลักษณะของการ “เข้าข้างอเมริกัน” อยู่อีกมาก

ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดก็คือการจ่ายค่าวงจรสัญญานระหว่างประเทศ หากเป็นกรณีของวงจรโทรศัพท์ สมมุติว่ามีสายโทรศัพท์ระหว่างไทยกับสหรัฐ การจ่ายค่าสายสัญญาณนั้นก็จะเป็นแบบพบกันครึ่งทางคืออเมริกันจ่ายครึ่งหนึ่งไทยจ่ายครึ่งหนึ่ง เพราะการติดต่อก็เป็นระหว่างประชาชนจากทั้งสองประเทศ แต่หาก

เป็นกรณีของอินเทอร์เน็ต ค่าวงจรสัญญาดระหว่างไทยกับสหรัฐ ก็จะเป็นไทยจ่ายแต่ฝ่ายเดียวจนสุดทาง หากเป็นมาเลเซียกับสหรัฐ ก็เช่นเดียวกันคือมาเลเซียจ่ายฝ่ายเดียว เป็นเช่นนี้มาแต่ไหนแต่ไร และก็ไม่มี ทราบจะสิ้นสุดเมื่อใด การคิดค่าเช่าวงจรสัญญาในลักษณะเช่นนี้นั้น เปรียบเสมือนว่าคนทั้งโลกช่วยกัน ออกค่าใช้จ่ายให้คนอเมริกัน ทั้งๆ ที่คนอเมริกันก็ใช้วงจรสัญญาดระหว่างประเทศติดต่อไปยังที่ต่างๆ นอก ประเทศของตนเช่นกัน ข้ออ้างที่คนอเมริกันชอบยกมาพูดเสมอๆ ก็คือ อินเทอร์เน็ตนั้นเป็นการคิดค้นของ สหรัฐ ค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่ใช้ในการพัฒนาเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตแต่ดั้งเดิมก็เป็นเงินของสหรัฐ ดังนั้นจึงสมควรแล้วที่สหรัฐในฐานะเจ้าของเงินลงทุน จะต้องได้รับผลประโยชน์ทดแทน

คำกล่าวอ้างดังกล่าวก็ไม่ใช่ว่าไร้เหตุผลเสียทีเดียว แต่คำถามก็คือ หากประเทศอื่นๆ ไม่ช่วยกัน พัฒนาและขยายอินเทอร์เน็ตไปสู่ส่วนอื่นๆ ของโลก อินเทอร์เน็ตจะเป็นอินเทอร์เน็ตอย่างทุกวันนี้หรือไม่? และคำถามอีกประการหนึ่งคือการให้ผลประโยชน์ทดแทนที่ว่าจะอ้างกันไปอีกนานเท่าใด เมื่อไรถึงจะพอ?

นอกเหนือจากการแนะนำ ICANN แล้ว จุดประสงค์ของคอลัมน์นี้ก็คืออยากจะชักชวนให้หน่วยงาน ไทย, คนไทย เข้าร่วมเป็นสมาชิก ICANN กันให้มาก เพื่อเพิ่มบทบาทและรักษาผลประโยชน์ของประเทศ ไทย ในกรณีของบุคคลท่านสามารถสมัครเป็นสมาชิกในกลุ่ม At Large ได้ โดยเข้าไปที่เว็บไซต์ www.icann.org และคลิกบน text link ที่เขียนว่า At Large Membership ท่านก็จะสามารถหารายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับ At Large และสามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆทั้งสิ้น ขอเพียงท่านมี อายุ 16 ปีขึ้นไป และมี email บนอินเทอร์เน็ต

ส่วนในกรณีของหน่วยงาน การเข้าเป็นสมาชิกจะสามารถทำได้โดยการสมัครเป็นสมาชิกกับ DNSO (หารายละเอียดการสมัครได้ที่ www.dns0.org) ซึ่งมีกลุ่มสมาชิกแยกตามลักษณะของหน่วยงาน อาทิ

- องค์กรธุรกิจ สามารถเป็นสมาชิกในกลุ่ม Commercial and Business Entities
- องค์กรไม่มุ่งผลกำไร สามารถเป็นสมาชิกในกลุ่ม Non-Commercial Domain Name Holders (เน็ต เทคโนโลยีเป็นสมาชิกในกลุ่มนี้)
- หน่วยงานรับผิดชอบทะเบียนชื่อโดเมนประจำสัญชาติ สามารถเข้าเป็นสมาชิกในกลุ่ม ccTLD Registries (THNIC ของไทยเป็นสมาชิกในกลุ่มนี้)
- ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (ISP) สามารถสมัครเป็นสมาชิกในกลุ่ม ISPs and Connectivity Providers เป็นต้น

ส่วนการสมัครเป็นสมาชิกในองค์กร ASO หรือ PSO นั้น ก็อาจทำได้เช่นกัน แต่มีข้อจำกัดมากกว่า การสมัครเป็นสมาชิกของ DNSO ซึ่งหน่วยงานใด ๆ ก็สมัครได้เพียงแต่ต้องสมัครให้ถูกกลุ่ม ตามที่กล่าวถึง เป็นตัวอย่างข้างต้น แต่เนื่องจาก ASO และ PSO เป็นกลุ่มที่รับผิดชอบในประเด็นเฉพาะมากกว่า DNSO ซึ่งรับผิดชอบในประเด็นที่ค่อนข้างทั่วไปและเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องโดยใกล้ชิดกับผู้ใช้ ดังนั้น ASO และ PSO จึงมีองค์สมาชิกที่แน่นอน ซึ่งเป็นกลุ่มหน่วยงานหรือสมาคมเฉพาะด้าน หน่วยงานใด ๆ จะเข้าร่วมใน ASO หรือ PSO ได้ ก็ต่อเมื่อหน่วยงานนั้นมีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะได้ร่วมเป็นสมาชิกในกลุ่มหน่วยงานหรือ สมาคมหนึ่งสมาคมใดที่ประกอบขึ้นเป็น ASO หรือ PSO รายละเอียดเกี่ยวกับ ASO และ PSO สามารถ หาอ่านได้ที่เว็บไซต์ของ ICANN

ขอชักชวนให้ทุกท่านช่วยกันสมัครเป็นสมาชิกประเภทบุคคลหรือ At Large Members กันโดยเร็ว เพื่อจะได้ทันใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทนเข้านั่งใน Board of Directors และขอชักชวนให้หน่วยงานของไทย เข้าร่วมใน ICANN ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง

ขอให้เรามาช่วยกันเปลี่ยน ICANN จากฉัน (อเมริกัน) ทำได้ เป็น ฉัน (ทั้งโลก) ทำได้กันเถอะ